

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas sayısı:1966/1

Karar sayısı:1966/21

Karar günü:19/4/1966

Resmi Gazete tarih/sayı:26.7.1966/12358

İtiraz yoluna başvuran: Salakyurt Sulh Ceza Hakimliği

İtirazın konusu: 6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin 4., 5., 6. Ve 7.nci fıkralarının Anayasanın, kanun önünde herkesin eşitliği ilkesini koyan ve imtiyazları engelleyen hükümlerine aykırı bulunduğu kanısı ile ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının 151 inci maddesine dayanılarak Mahkememize başvurulmuştur.

I- OLAY : Devlet ormanından yaş meşe odunu kesen sanığın mahkûmiyetine dair olan Sulakyurt Sulh Ceza Hâkimliğinin 3/5/1965 günlü ve 965/44-238 sayılı kararı, Cumhuriyet Savcısının temyiz etmesi üzerine Yargıtay 3 üncü Ceza Dairesinin 28/9/1965 günlü ve 12305/12890 sayılı ilâmıyla ve (Sanık kestiklerini zoralmı caiz bulunmayan taşıt ile getirirken yakalandığına göre Orman Kanununun 108 inci maddesinin son fıkrası uyarınca ek para cezası kesilmemesinin yasaya aykırı olduğu ve ayrıca 647 sayılı kanunun 4 üncü maddesinin 1, 5 ve 6 ncı bentlerinin uygulanıp uygulanamayacağına da mahkemece takdiri gerektiği) nedenleriyle bozulmuş ve mahkemece, söz konusu 108 inci maddenin 4, 5., 6. ve 7 nci fıkralarının Anayasa'nın 12 nci maddesine aykırı bulunduğu kanısına varılarak Anayasa Mahkemesinde yapılacak inceleme sonucuna kadar dosyanın bekletilmesine 23/12/1965 gününde karar verilmiştir.

III- İTİRAZ KONUSU HÜKÜMLER :

6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin 4., 5., 6. ve 7 nci fıkraları şöyledir :

"Kaçak orman mallarının taşınmasında kullanılan canlı ve cansız bütün nakil vasıtaları kime ait olursa olsun idarece zapt ve mahkemelerce müsaderesine hükmolunur.

Ancak, çiftçi köylü olup köyde sakin bulunduğu ve ziraat işlerinde kullanılan ve kendilerine ait bulunan vasıtalarla bizzat nakliyat yaptığı anlaşılınların (At, kısırak, katır, merkep, Öküz, inek, manda) ile kağı, araba ve koşumları hakkında müsadere hükmü tatbik olunmaz.

Mükerrirler bu hükümden faydanlanamazlar.

Bu malları, müsadereye tabi olmayan vasıtalarla taşıyan veya taşıtanlardan 1 inci fıkrada yazılı cezadan maada ayrıca odunun beher kentali veya kesri için 5 lira, kömürün beher kentali veya kesri için 25 lira, tomruk veya kerestenin beher metreküpü veya kesri için 100 lira para cezası alınır."

IV- MAHKEMENİN DAYANDIĞI ANAYASA HÜKMÜ :

Mahkemenin gerekçesine dayanak yaptığı Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının 12 nci maddesi şöyledir :

"Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz."

Esas sayısı:1966/1

Karar sayısı:1966/21

V- İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi İctüzüğünün 15 inci maddesi gereğince 18/1/1966 gününde yapılan ilk incelemede mahkemenin 22/4/1962 günlü ve 44 sayılı kanunun 27 nci maddesi uyarınca gerekli belgeleri gönderdiği ve dosyada eksik bulunmadığı görüldüğünden işin esasının incelenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

VI- ESASIN İNCELENMESİ :

İtirazın esasına ilişkin rapor, Mahkemenin 28/12/1965 günlü ve 965/207 sayılı yazısı ve ekleri, Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen hükümler, dayanılan Anayasa hükümleri, bunların gerekçeleri ve bunlarla ilgili Meclis görüşme tutanakları okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

1- İTİRAZIN KAPSAMI :

Esasın incelenmesine geçilirken önce itirazın kapsamı görüşme konusu olmuş ve itirazda sözü geçen 6831 sayılı kanunun 108 inci maddesinin 4., 5., 6. ve 7 nci fıkraları ayrı ayrı ele alınmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının 151 inci maddesi, mahkemelerin Anayasa'ya aykırılık kanısı ile Mahkememize başvurma yetkilerini yalnız bakmakta oldukları dâvalarda uygulayacakları kanun hükümlerini içine alan bir çerçeve ile sınırlandırmaktadır. Bu ölçüye göre yapılan elemelerde varılan sonuç şöyledir :

a) 4 üncü fıkra zoralıma ilişkin ana kuralı getirmektedir. Bu hükme göre kaçak orman mallarının taşınmasında kullanılan canlı ve cansız bütün nakil vasıtaları kime ait olursa olsun idarece zapt ve mahkemelerce müsaderesine hükmolunur. Sulakyurt Sulh Ceza Hâkimliğinin baktığı dâvada zoralımı caiz herhangi bir taşıt söz konusu değildir. Böyle olunca da 4 üncü fıkra hükmünün dâvada uygulama yeri yoktur.

6 ncı fıkra, mükerrirlerin, zoralımdan istisna hükmünden yararlanamayacakları kuralını koymaktadır. Mahkemenin bakmakta olduğu dâvada sanığın geçmiş mahkûmiyeti bulunmadığı tesbit edilmiştir. Öyle olunca 6 ncı fıkra hükmünün de dâvada uygulanması düşünülemez.

Şu duruma göre itirazın 6831 sayılı kanunun 108 inci maddesinin 4 üncü ve 6 ncı fıkralarına yönelen bölümünün, mahkemenin yetkisizliği nedeniyle, reddi gerekir.

b) 5 inci fıkra zoralım kuralının istisnasını açıklamaktadır. Bu fıkraya göre suçlu çiftçi ve köylü olup köyde oturuyorsa ve kaçak orman mallarını kendine ait ve tarım işlerinde kullanılır taşıtlarla bizzat taşımışsa zoralım hükmü uygulanmaz.

Üyelerden Asım Erkan, Şemsettin Akçoğlu ve Avni Givda (Zoralımdan istisna konusunun Mahkemenin 965/44-238 sayılı ve 3/5/1965 günlü kararıyle kapanmış ve ortadan kalkmış olduğunu, Yargıtay 3 üncü Ceza Dairesinin 12305/12890 sayılı ve 28/9/1965 günlü ilâmında da bu konu halledilmiş kabul edilerek 108 inci maddenin yalnızca sonuncu yani 7 nci fıkrasının uygulanması gereğine işaret edildiğini; şu duruma göre Mahkemenin uygulayacağı hükümler arasında 5 inci fıkranın bulunmadığını ve itirazın bu hükme yönelen bölümünün de yetkisizlik nedeniyle reddi gerektiğini.) ileri sürmüşlerdir.

108 inci maddenin 5. ve 7 nci fıkraları birbirlerini tamamlayarak bir bütün teşkil ederler. Bir başka deyimle 7 nci fıkra ancak 5 inci fıkrada belirtilen durumun varlığı nedeniyle ve o durumla birlikte ele alınabilir. Mahkemenin 7 nci fıkrayı uygularken 5 inci fıkrayı ihmal etmesi

Esas sayısı:1966/1
Karar sayısı:1966/21

düşünülemez. Bu nedenle çoğunluk yukarıda açıklanan görüşü benimsememiş ve 5 inci fıkranın mahkemenin uygulayacağı bir hüküm olduğu ve bu hüküm aleyhine itirazda bulunabileceği sonucuna varmıştır.

c) 7 nci fıkranın, mahkemenin baktığı dâvada uygulayacağı bir hüküm olduğu, herhangi bir tartışma ve açıklamayı gerektirmeyecek bir kesinlikle meydandadır. Şu duruma göre mahkemenin bu fıkra aleyhine itiraz yetkisinin bulunduğunu kabul etmek gerekir.

Böylece 6831 sayılı Kanunun itiraz konusu 108 inci maddesinin :

A) 4. ve 6 ncı fıkralarına yönelen itirazın, mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine oybirliği ile;

B) 5. ve 7 nci fıkraları hakkında mahkemenin itiraza yetkisi bulunduğuna 5 inci fıkrada üyelerden Asım Erkan, Şemsettin Akçoğlu ve Avni Givda'nın muhalefetleriyle ve oy çokluğu ile ve 7 nci fıkrada da oybirliği ile;

Karar verilerek, itirazın kapsamı sınırlandırıldıktan sonra esasın incelenmesine geçildi.

2- 5. ve 7 nci FIKRALARIN ESASTAN TARTIŞILMASI :

Orman Kanununun 108 inci maddesindeki zoralmaya ilişkin hükümler uyarınca aynı suç işleyen yani kendilerine ait, tarım işlerinde kullanılır taşıtlarla bizzat kaçak orman malı taşıyan çiftçiler, oturdukları yer köy yahut belediye sınırları içi olduğuna göre, iki zümreye ayrılmaktadırlar. Kanun, bunlardan ikinci zümredekilerin taşıtlarının zoralmını emretmesine karşılık birinci zümredekiler için zoralmın uygulanamayacağı kuralını koymuş ve bu gibilerden ek bir para cezası alınması ile yetinilmesini Öngörmüştür. Böylece zümrelerden birinin durumunu daha elverişli kılan bir eşitsizlik ortaya çıkmakta ve eşitsizliğe doğrudan doğuruya kanak kaynaklık etmektedir.

Kanun önünde eşitlik ilkesi, bir temel kural olarak Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının temel hak ve ödevleri açıklayan 2 nci kısmının başlarında 12 nci maddede yer almıştır. Tarih boyunca toplum hayatlarında çok ağır basan etkenlerden olmaları dolayısıyla dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayırımlarının eşitsizliğe yol açamayacağı başka ülkelerin Anayasa ve insan hakları belgelerinde olduğu gibi, burada da özellikle ve kesin bir dille belirtilmektedir. Herkesin kanun önünde eşit olması ilkesi ile bağdaşamıyacak bir tutum olan kişilere, ailelere, zümrelere, sınıflara imtiyaz tanınması ise yine aynı maddenin 2 nci fıkrası ile ayrıca ve açıkça yasaklanmıştır. Köyde oturan çiftçileri zoralmıdan bağışık tutan ve onlara bir ek para cezası verilmesiyle yetinilmesini öngören hüküm, Anayasa'nın bu maddesiyle karşılaştırılıp ölçüye vurulduktaki aykırılık hemen kendini gösterir : inceleme konusu hüküm, köylerde oturan çiftçileri ceza bakımından belediye sınırları içinde oturanlarınkine eşit olmayan haklardan yararlanır. İmtiyazlı bir zümre durumuna getirmektedir.

Elbette aksi bir görüşü desteklemek üzere söylenebilecek sözler de vardır. Denilebilir ki: Köylüler, kentlilere göre daha elverişsiz ve dar durumdadırlar. Yoksuldurlar. Tarımda kullandıkları taşıtları tek geçim araçlarıdır. Bunlar da ellerinden çıkarsa büsbütün yoksul düşerler. Kanun kendilerini böylece bir dereceye kadar korumaktadır. Esasen Anayasa Devlete 37 nci maddesiyle, çiftçinin işletme araçları edinmesini kolaylaştırma, 52 nci maddesiyle de tarımda uğraşanların emeğini değerlendirme görevlerini vermektedir. Öte yandan ceza konusunda eşitlik her suçluya aynı cezanın verilmesi değildir. Böyle olursa cezanın ferdileştirilmesine yer ve imkân kalmaz. Zaten itiraz konusu hükümler, köyde oturanları zoralmıdan bağışık tutmakla birlikte, buna karşılık bir ek para cezasını öngörerek aradaki eşitsizliği ortadan kaldırmaktadır.

Esas sayısı:1966/1
Karar sayısı:1966/21

Ancak bütün bu ileri sürülenler kolayca karşılanabilir : Yurdumuzda sayısı hiç de az olmayan öyle yerler vardır ki oralarda köy ve belediye ayırımları idari sınırlamalardan ve harita ve plânlar üzerindeki işaretlerden ibaret kalmaktadır. Bu çeşit yerlerde yaşama ve geçim şartları birbirinin hemen hemen aynıdır. Köydeki çiftçi ile kasabadaki çiftçi arasında fark yok gibidir. Her iki zümredekilerin de korunmaları gerekir. Anayasa, oturdukları yerlere bakılmaksızın bütün çiftçilerin işletme aracı edinmelerinin kolaylaştırılmasında, bütün tarımla uğraşanların emeklerinin değerlendirilmesinde Devlete görevler vermiştir. Zaten bu görevlerin, dolaylı olarak, bir zümreye kimi suçlarda daha yumuşak cezaların öngörülmesi yoluyla yerine getirilmesi düşünülemez. İtiraz konusu fıkralarda kanun, köylüleri, yahut çiftçileri değil, sanki bir kısım suçluları koruyor durumdadır. Kaldı ki bu hükümlerde ve gerekçelerinde ne kadar iyi erek ve niyetler var sayılırsa sayılısın herkesin kanun önünde eşit olması ilkesinin bozulmuş olduğu gerçeği değiştirilemez. Öte yandan kaçak orman mallarını zoralıma bağlı olmayan taşıtlarla taşıyanlardan odunun bir kentali için 5, kömürün bir kentali için 25, tomruk veya kerestenin bir metreküpe için 100 lira hesabıyla ek bir para cezası alınmasının taşıtın zoralıma yüzünden uğranılacak kayba tekabül edeceğini kabul mümkün değildir. Zaten yalnız bir kısım suçlular hakkında uygulanması öngörülen bu hüküm (108 inci madde 7 nci fıkra) kanun önünde eşitsizlik durumunu başlı başına yaratacak bir nitelik taşımaktadır. Cezanın ferdileştirilmesi sorununa gelince : Yalnızca sanığın oturduğu yerin köy ve kasaba oluşuna bağlı bir ceza ayırımının cezaların ferdileştirilmesi yolunda bir uygulama sayılması asla düşünülemez.

Özetlenecek olursa : 6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin 5 inci ve 7 nci fıkraları Anayasa'ya aykırıdır. İptal edilmeleri gerekir. Başkan Lûtfi Akadlı, üyelere Asım Erkan, Salim Başol, Celâlettin Kuralmen, Sait Koçak ve 7 nci fıkrada ayrıca Şemsettin Akçoğlu bu görüşe katılmamışlardır.

3- EK GEREKÇE KONUSUNUN TARTIŞILMASI :

Üyelerden Fazıl Uluocak, Avni Givda, Recai Seçkin, Ahmet Akar, Muhittin Gürün ve Lûtfi Ömerbaş : Anayasa'nın 131 inci maddesiyle; Devlete ormanların korunması ve ormanlık sahaların genişletilmesi için gerekli kanunları koyma ve tedbirleri alma görevini verdiğini; ormanlara zararı olabilecek faaliyet ve eylemlerin yasaklandığını; ormanlar içinde veya hemen yakınında oturan halkın, kalkındırılması ve ormanı koruma bakımından gerekirse başka yere yerleştirilmesinin bile öngörüldüğünü; oysa itiraz konusu hükümlerin orman suçlarını teşvik eder ve suçluları cesaretlendirir, ormanlara zarar verecek bir takım faaliyet ve eylemleri hoş görür nitelikte bulunduğunu; ormanların korunmasını güçleştireceğini ve ormanlık sahaların daralmasına yol açabileceğini; Devletin ormanların korunması ve genişletilmesi için kanun koyma ve tedbir alma görevi ile bağdaşamayacağını; bu nedenlerle iptal kararının gerekçesinde Anayasa'nın 131 inci maddesine de dayanılması gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Elde itiraz konusu hükümlerin orman suçlarını ve orman tahribatını artırıp artırmadığını, artırmışsa artma oranını açıklayacak kesin istatistik bilgileri yoktur. İleri sürülenler tahminden ve varsayımdan öteye gidemez. Zaten 108 inci maddenin 6 nci fıkrasına göre mükerrirler zoralımdan bağışıklık hükmünden yararlanamamaktadırlar. Böylece bağışıklık sınırlandırılmış olmaktadır. Ormanlara zarar verebilecek faaliyet ve eylemler ise cezasız bırakılmış değildir. Öte yandan Anayasa'nın 12 nci maddesi, konuya uygun, iptal kararının gerekçesini tek başına destekleyecek bir yeterlik ve güçtedir. Bu nedenlerle çoğunluk gerekçede Anayasa'nın 131 inci maddesine de dayanılması gerektiği görüşüne katılmamıştır.

Yine üyelere İhsan Keçecioglu ve Avni Givda Anayasa'nın 2 nci maddesine göre Türkiye Cumhuriyetinin (İnsan haklarına ... dayanan ... bir hukuk devleti) olduğunu, hukuk devleti kavramının fertlere farklı muamele yapan tutum ve davranışlarla ve böylesine tutum ve davranışlara

Esas sayısı:1966/1
Karar sayısı:1966/21

yol açan kanunlarla bağdaşamayacağını; onun için iptal kararının gerekçesinde Anayasa'nın 2 nci maddesine de dayanılması gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Hukuk Devleti (Hukukun üstünlüğü) temeli üzerine oturur; (Kanun önünde eşitlik) bu temelde esaslı bir unsurdur : Böyle bir kavram her türlü imtiyazı reddeder. Bu temel ilke Anayasa'nın 12 nci maddesinde ifadesini bulmuş; aynı madde iptal kararında dayanak olarak ele alınmıştır. Ayrıca 2 nci maddeye gidilmesi bir takım tekrarlamalara yol açmaktan başka sonuç vermiyecektir. Onun için çoğunluk bu görüşe katılmamıştır.

Yine Üyelerden Şemsettin Akçoğlu Orman Kanununun 108 inci maddesinin 5 inci fıkrasının iptali gerekçesinde yalnızca Anayasa'nın 2 nci maddesine dayanılması gerektiğini ileri sürmüş; ancak yukarıdan beri açıklanan nedenlerle çoğunluk bu görüşe de katılmamıştır.

4- 6 ncı FIKRANIN DURUMU :

Orman Kanununun 108 inci maddesinde bir de (Mükerrerlerin zoralımdan bağışıklık hükmünden yararlanamayacaklarını) açıklayan 6 ncı fıkra vardır. 5 inci ve 7 nci fıkralar iptal edilince 6 ncı fıkranın uygulanmaması sonucu doğacaktır. Bu gibi durumlarda 22/4/1962 günlü ve 44 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin 2 nci fıkrası uygulama yeri kalmayan hükümlerin iptaline de cevaz vermektedir. Şu hale göre 108 inci maddenin 6 ncı fıkrasının da iptali gerekir.

VII- SONUÇ :

Mahkemenin, 6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin yalnız 5 inci ve 7 nci fıkraları hakkında itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurmağa yetkili bulunduğu 5 inci fıkrada üyelerden Asım Erkan, Şemsettin Akçoğlu ve Avni Givda'nın muhalefetleriyle ve oyçokluğu ile ve 7 nci fıkrada oybirliği ile karar verilerek itirazın kapsamı sınırlandırıldıktan sonra :

1- a) 5 inci fıkra Anayasa'ya aykırı olduğundan iptaline Başkan Lûtfi Akadlı, Üyelerden Asım Erkan, Salim Başol, Celâletin Kuralmen ve Sait Koçak'ın muhalefetleriyle ve oyçokluğu ile;

b) 7 nci fıkra Anayasa'ya aykırı olduğundan iptaline Başkan Lûtfi Akadlı, Üyelerden Asım Erkan, Şemsettin Akçoğlu, Salim Başol, Celâletin Kuralmen ve Sait Koçak'ın muhalefetleriyle ve oyçokluğu ile;

c) 5. ve 7 nci fıkraların iptalleri gerekçesinde yalnızca Anayasa'nın 12 nci maddesine dayanılması gerektiğine; ayrıca Anayasa'nın 131 inci maddesine de dayanılması gerektiğini ileri süren Fazıl Uluocak, Avni Givda, Recai Seçkin, Ahmet Akar, Muhittin Gürün ve Lûtfi Ömerbaş'ın; Anayasa'nın 2 nci maddesine de dayanılması gerektiğini ileri süren İhsan Keçecioğlu ve Avni Givda'nın 5 inci fıkranın iptali gerekçesinde sadece Anayasa'nın 2 nci maddesine dayanılması gerektiğini ileri süren Şemsettin Akçoğlu'nun muhalefetleriyle ve oyçokluğu ile;

2- İptal kararı karşısında uygulama yeri kalmıyan 6 ncı fıkranın 44 sayılı Kanunun 28 inci maddesi uyarınca iptaline oybirliği ile

19/4/1966 gününde Anayasa'nın 151, ve 152 nci maddeleri gereğince karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Üye

Üye

Esas sayısı:1966/1
Karar sayısı:1966/21

Lütfi Akadlı

Rifat Göksu

Asım Erkan

Şemsettin Akçoğlu

Üye

Üye

Üye

Üye

İbrahim Senil

İhsan Keçecioglu

Salim Başol

Celalettin Kuralmen

Üye

Üye

Üye

Üye

Fazıl Uluocak

Sait Koçak

Avni Givda

Recai Seçkin

Üye

Üye

Üye

Ahmet Akar

Muhittin Gürün

Lütfi Ömerbaş

MUHALEFET ŞERHİ

Sulakyurt İlçesinin bir köyünde oturan köylü ve çiftçi bir şahıs, Ormandan kestiği bir merkep yükü kaçak odunla yakalanmıştır.

Sanık hakkında açılan dâva üzerine yapılan duruşma sonunda cezası tâyin edilmiştir.

C. Savcılığının temyiz talebi Yargıtay'ın görevli dairesince incelenerek 6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin son fıkrası uyarınca munzam para cezasının da verilmesi lüzumuna işaret edilerek bozulmuştur.

Madde 108-

1- Bu kanunun hükümlerine göre müsaderesine hükmolunacak Orman mallarının kanunsuz olarak kesildiğini, taşındığını veya toplandığını bildiği halde satın alanlar, taşıyanlar, biçenler, işleyenler, kabul edenler, kullananlar veya gizliyenler üç aya kadar hapis ve 50 liradan 200 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

2- Birinci fıkrada yazılı fiillerin; ticarethane sahibi olsun olmasın bilûmum haşep madde ticareti ile iştilal eden kimseler tarafından ikai halinde bir seneden 5 seneye kadar hapis ve 1000 liradan 10.000 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

3- Suç mevzuu kaçak orman mahsulünün kıymeti hafif ise, ikinci fıkradaki cezalar yarısına indirilerek, fahiş ise bir misline çıkarılarak hükmolunur.

4- Kaçak orman mallarının taşınmasında kullanılan canlı ve cansız bütün nakil vasıtaları kime ait olursa olsun idarece zapt ve mahkemece müsaderesine hükmolunur.

Esas sayısı:1966/1

Karar sayısı:1966/21

5- Ancak, çiftçi köylü olup köyde sakin bulunduğu ve ziraat işlerinde kullanılan ve kendilerine ait bulunan vasıtalarla bizzat nakliyat yaptığı anlaşılabilir (At, kısrak, katır, merkep, Öküz, inek, manda) ile kağıt, araba ve koşumları hakkında müsadere hükmü tatbik olunmaz.

6- Mükerrirler bu hükümden (5 numaralı bend hükmünden) faydalanamazlar.

7- Bu malları, müsadereye tabi olmayan vasıtalarla taşıyan veya taşıyanlardan birinci fıkrada yazılı cezadan maada ayrıca odunun beher kentali veya kesri için 5 lira, kömürün beher kentali veya kesri için 25 lira, tomruk veya kerestenin beher metre küpü veya kesri için 100 lira para cezası alınır.

Sanık köyde oturan çiftçi köylü olduğu ve ilk olarak kaçak odunu kendi merkebi ile taşıdığı için merkep müsadere edilmemiştir. Buna mukabil munzam para cezası hükmedilmesi icab etmektedir.

Hâkim, bozma ilâmına uyma veya direnme kararı vermeden Önce sözü geçen 108 inci maddenin 4, 5, 6, ve 7 nci fıkralarının, Anayasa'nın 12 nci maddesine aykırı olduklarını ileri sürerek iptal edilmelerini istemiştir.

Hâkimler, ancak Anayasa'nın 151 inci ve 44 sayılı Kanununun 27 nci maddesi uyarınca bakmakta oldukları dâvada uygulanacak kanun hükmünü Anayasa'ya aykırı görülürse yahut taraflardan birinin bu yoldaki isteminin ciddi olduğu kanısına varılırsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabilirler.

İptal isteğinde bulunan hâkimin bakmakta olduğu dâvada 108 inci maddenin son fıkrasının (7 nci fıkrasının) uygulanacağı Yargıtay bozma ilâmı ile tahakkuk etmiştir.

7 nci fıkra gereğince, Orman malı, müsadereye tabi olmayan vasıta ile taşındığından dolayı odunun beher kentali veya kesri için 5 lira munzam para cezasının alınmasına hükmedilecektir.

Hâkim, bozma ilâmına uyulmasına karar verdiği takdirde yalnız 7 nci fıkrayı uygulayacaktır.

Hâkim, baktığı bir dâvanın duruşması sonunda hüküm tesis ederken konu ile ilgili kanunları, tüzük ve yönetmelik gibi sair mevzuatı okur, inceler, konuya uygun olan bir kanun hükmünü uygular.

Hâkim, ancak uygulayacağı kanun hükmünün iptalini isteyebilir. Dâva sebebiyle okuyup incelediklerinin iptalini istemeye yetkisi bulunmamaktadır.

Şu halde 108 inci maddenin 4, 5 ve 6 ncı fıkralarına taallûk eden isteğin yetkisizlik yönünden reddi gerekir.

Köyde oturan çiftçi köylünün ilk defa işlediği orman suçundan, taşıma aracının müsadere edilmeyip buna mukabil munzam para cezasının alınmasında Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 12 nci maddesi herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz, hükmünü ihtiva etmektedir.

Konumuzun, bu maddenin birinci fıkrasıyla hiçbir veçhile ilgisi bulunmadığı aşîkârdır.

Esas sayısı:1966/1
Karar sayısı:1966/21

Köyde oturan çiftçi köylünün ilk defa olarak bir merkep yükü kaçak odunu kendi merkebi ile taşıdığı için merkep müsadere edilmeyip buna mukabil sözü geçen Orman Kanununun 108 inci maddesinin 7 nci fıkrası uyarınca munzam para cezası alınması imtiyaz sayılmaz.

İmtiyaz; idarenin, şahıslara, bir takım vecibe ve külfetlere tabi olmaları şartıyla Devlete veya fertlere ait sahalarda bazı hak ve menfaatler vermesidir.

Bu hak ve menfaatler ekseriya idari, malî bir takım muafiyet ve müsaadeleri tazammum eder. (Türk Hukuk Lügati)

İmtiyaz, süreli veya süresiz olmak üzere devamlı olarak idarenin şahıslara tanıdığı hak ve menfaatlerdir.

Köyde oturan köylü çiftçi bir şahsın yakacak ihtiyacını temin hususunda maruz kaldığı zaruret, tarım işlerinin sekteye uğratılmaması gibi hususları gözönünde tutan kanun koyucu 108 inci maddeyi bu yolda tertip etmiştir.

Cezaların ferdileştirilmesi ilkesinin gerektirdiği zarurettten dolayı aynı neviden suç işleyen suçluların hepsine aynı cezanın verilmesi caiz değildir.

Mevzuatımızda, cezada hukukta vesair sosyal sahalarda farklı hükümler pek çok bulunmaktadır.

Bu farklılardan dolayı bir tarafı imtiyazlı saymak doğru olmaz.

Konumuz olan 108 inci maddedeki farklı hükümlerde imtiyaz sayılmaz. Bu sebeplerden dolayı çoğunluğun kararına muhalifim.

Üye

Asını Erkan

MUHALEFET ŞERHİ

1- Hâdisede, kaçak orman malının naklinde kullanılan vasıta zaptedilmemiş mahkeme de, karar verirken nakil vasıtasının müsadere gerekip gerekmiyeceği noktasında durmamıştır.

Yargıtay kararında da, nakil vasıtasının müsadere lâzım geldiğine dair bir işaret olmayıp müsadere yapılamadığına göre 6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin 7 nci fıkrası gereğince, verilen cezaya ilâveten, ayrıca para cezası hükmedilmemesi bozma sebebi yapılmıştır.

Mahkeme, 108 inci maddenin bazı nakil vasıtalarının müsadere edilemeyeceğini gösteren 5 inci fıkrası hükmünü müsadereye karar vermemek suretiyle daha evvel uygulamıştır. Bozma sınırı dışında kaldığından bu hüküm kesinleşmiştir. Müsadereye karar verilemeyeceğine göre buna mâni olan 5 inci fıkra hükmünün Anayasa'ya aykırılığı bu dâvada itiraz konusu yapılamaz. Çünkü, bozma kararına uyulduğu takdirde uygulanabilecek hüküm, sadece, hükmedilen cezadan başka bir de para cezası tâyini emreden 5 inci fıkra hükmüdür, ki bunda başlı başına Anayasa'ya aykırılık yoktur.

Esas sayısı:1966/1
Karar sayısı:1966/21

Maddenin 5 inci fıkrasına yöneltilen itirazın, 44 sayılı Kanununun 28 inci maddesi gereğince evvelâ yetki bakımından; mahkemenin itiraza hakkı olduğu çoğunlukla kabul edildiğine göre de esastan reddi gerekirdi.

2- Anayasa'nın 2 nci maddesinde ifade edildiği gibi Devletimiz, bir hukuk Devletidir. Kanunlarımızın, Anayasa'nın açık hükümlerinden Önce, hukukun bilinen ve bütün medeni memleketlerde uyulan ana prensiplerine aykırı olmaması şarttır.

Bu prensiplerinden biri, kanunların herkes hakkında aynı şekilde uygulanacak umumi kaideleri ihtiva etmesidir. Bu kaidelerin istisnalarında da gene umumiyet prensibi gözonünde tutulmalıdır.

6831 sayılı Orman Kammununun 108 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında yer alan umumî kaide, (kaçak orman mallarının taşınmasında kullanılan canlı ve cansız bütün nakil vasıtalarının, kime ait olursa olsun zabıt ve müsadere edileceği) dir.

Ziraat işlerinde kullanılan vasıtaların müsaderesini kanun koyucu mahzurlu telâkki ettiğine göre istisna hükmünün, umumi olarak, bütün bu vasıtalara teşmili gerekir. Zira sanık çiftçinin köyde, kasabada veya şehirde oturması müsadereyi mahzurlu kılan sebebi ne kuvvetlendirir, ne de zayıflatır.

Mahkemenin çoğunluğu, 5 inci fıkra hükmünün Anayasa'ya aykırılığı konusunda 12 nci maddenin 2 nci fıkrasında yer alan (zümre) tabirine dayanmaktadır. Halbuki bu fıkra bütün çiftçileri değil köyde oturan çiftçileri himaye etmektedir. (Çiftçi) zümresi İçinde bir de (Köyde oturan çiftçi) ve (Köyde oturmayan çiftçi) zümreleri teşkil edilemeyeceğinden aykırılık, kanaatimce, bu hükme dayandırılmaz.

5 inci fıkra, yukarıda işaret edilen sebeple, Anayasa'nın sadece 2 nci maddesi hükmüne aykırıdır.

5 inci fıkra hakkındaki çoğunluk gerekçesine katılmıyorum .

Üye

Şemsettin
Akçoğlu

KARŞI DÜŞÜNCE AÇIKLAMASI

6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin 5 inci fıkrası zor alımın istisnasıdır. Bu fıkraya göre çiftçiyi köylünün tarımda kullandığı kendisine ait taşıtı orman suçlarında zor alıma tabi değildir. 5 inci fıkra ile 7 nci fıkra birbirlerini tamamlayan bir bütündürler.

Türk köylüsünün tarımda kullandığı taşıtı onun için son derece hayati önemdedir. Bu fıkra, cidden korunmağa muhtaç köylüyü koruyor. Yoksa, kasabadaki çiftçi karşısında Anayasa'nın 12 nci maddesine aykırı düşen bir imtiyaz telâkki edilmemelidir.

Esas sayısı:1966/1
Karar sayısı:1966/21

Türk köylüsünün durumunun özelliği kanun koyucuyu cezaların ferdileştirilmesinde bu yola sevketmiştir,

Çoğunluk kararının (Elbetteki aksi bir görüşü desteklemek üzere söylenebilecek sözler de vardır.) diye başlayan ve devam eden düşünceler, karşı düşünceme uygundur.

Sözü geçen 5 inci ve 7 nci fıkralarda Anayasa'nın 12 nci maddesine aykırı bir nitelik görmemekteyim.

Bu nedenlerle çoğunluk kararının sonuç kısmının 5 inci ve 7 nci fıkralarını kapsayan l a ve b bendlerine katılmıyorum.

Üye

Salim Başol

MUHALEFET ŞERHİ

6831 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin itiraz konusu olarak kabul olunan "5" ve "7" nci fıkraları birbirini tamamlayan hükümler taşımaktadır. Bu fıkralara göre : Mükerrir olmamak şartıyla suçlu çiftçi köylü olup köyde sakin bulunduğu ve ziraat işlerinde kullanılan ve kendilerine ait bulunan vasıtalarla orman suçlarından bizzat nakliyat yaptığı anlaşıldığı takdirde (At, kısrak, katır, merkep, Öküz, inek, manda) ile kağrı, araba ve koşumları hakkında müsadere hükmü tatbik olunamaz. Bunun yerine birinci fıkrada yazılı cezadan ayrı olarak muayyen miktarda bir para cezası alınır.

Bu hükümlerle, köyde oturan ziraatle meşgul kimselerin içinde buldukları hayat şartları ve iktisadi durumlarına yapacağı kötü tesirler düşünülerek bu kimselerin ziraat işlerinde kullandıkları taşıt araçlarının müsadere dışı tutulması ve buna mukabil de kendilerinden munzam bir para cezası alınması yoluna gidildiği görülmektedir. Anayasa' mız da, Devleti "37" nci maddesinde "Çiftçinin işletme araçlarına sahip olmasını kolaylaştırmakla "52" nci maddesinde de "Tarımın ve çiftçinin korunması" başlığı altında "Halkın gereği gibi beslenmesini, tarımsal üretimin toplumun yararına uygun olarak artırılmasını sağlamak, toprağın kayıp olmasını önlemek, tarım ürünlerini ve tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmek için gereken tedbirleri almakla" mükellef tutmak suretiyle itiraz konusu fıkralarda güdülen amacı desteklemiş bulunmaktadır. Sözü geçen fıkraların bu niteliklerine göre çoğunluğun düşüncesi veçhile, çiftçileri zümrelere ayıran ve bir zümresine imtiyaz tanıyan hükümler olarak kabul edilmesine imkân yoktur. Eğer yukarıda gösterilen Anayasa hükümlerine göre korunması lâzım gelen kimselerden bir kısmı, çoğunluk gerekçesinde bahsolunduğu üzere bu korunmadan yoksun kalmış iseler, onların da bu korunmadan yararlandırılmalarının sağlanması lâzım gelir. Yoksa buna dayanarak Anayasa hükümlerine uygun bulunan hükümlerin iptali caiz olamayacağı kanısındayım. Bu sebeplerle kararın 6831 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin itiraz ve tetkik konusu bulunan "5" ve "7" nci fıkralarının iptaline ilişkin kısımlarına muhalifim.

Üye

KARŞI OY YAZISI

1) Anayasa'nın 131 inci maddesinde Devletin ormanları korumak ve ormanlık alanların genişletilmesi için gerekli yasaları koymak ve tedbirleri almakla Ödevli olduğu, ormanlara zarar verebilecek hiç bir eyleme ve çalışmaya müsaade veremeyeceği hükümleri yer almıştır. Orman yasasının iptali istenilen 108 inci maddesinin beşinci fıkrasında ise kaçak orman malı taşıyan kimsenin köyde oturan bir çiftçi olması halinde kaçak malların taşındığı at, kısırak, katır, merkep, öküz, inek, manda ile kağrı, araba ve koşumları için zor alım hükmünün uygulanmayacağı ve sözü geçen maddenin 7 nci fıkrasında ise, zor alım yerine ek para cezası hükmolunacağı kabul edilmiştir.

2) Köyde oturan bir kimse, Kural olarak, kentte oturan bir kimseye göre ormana daha yakın bulunduğu için daha kolaylıkla orman suçu işleyebilecek bir durumdadır. Verilecek hapis ve ağır para cezasından daha etkili bir tedbir olan zor alım hükmünün suçu daha kolaylıkla işleyebilecek durumda olan kimselere uygulanmaması, her ne düşünceye dayanırsa dayansın, Devletin ormanları korumak ve onları koruyacak tedbirleri almak yükümüyle bağdaştırılamaz. Devletin bu yükümü, daha kolaylıkla suç işleyebilecek kimseleri, ancak ve ancak, öbür kimselere uygulanan yaptırımlar (Müeyyideler) altında tutmasıyla, az çok yerine getirilmiş olabilir. Bundan dolayı, dâva konusu 5 inci fıkra ile bunun hükmünün sonucu olan bir durumu düzenleyen 7 nci fıkra, Anayasa'nın 131 inci maddesi hükümlerine dahi aykırıdır. Bu yönünde iptal gerekçesi olarak benimsenmemiş bulunmasına karşıyım.

Üye

Recai Seçkin